

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto

Verkkotietopisteen uudet toiminnallisuudet lupaviranomaisille

Päivi Peltola-Ojala

11.5.2026

Agenda

1. GIAN keskeistä sisältöä
2. Viestintäverkkorakentamisen lupahaku –palvelu ja uudet määräajat
3. Demo toiminnallisuudet Verkkotietopisteessä
4. Demo viranomaisen työkalu rakentamissuunnitelmien hakuun
5. Kysymyksiä?

Gigabittiasetus eli GIA

- ▶ Gigabitti-infrastruktuurisäädös (Gigabit Infrastructure Act, GIA) on Euroopan unionin parlamentin neuvoston ja antama asetus (2024/1309/EU), jolla kumottiin aiempi yhteisrakentamisdirektiivi (2014/61/EU). Asetukset ovat suoraan velvoittavaa EU-oikeutta.
- ▶ Asetusta aletaan soveltamaan vaiheittain
 - ▶ Pääosa säännöksiä tuli sovellettavaksi 12.11.2025.
 - ▶ Keskitetyn tietopisteen soveltamisaika alkaa 12.5.2026.
 - ▶ Kiinteistön sisäverkkoja koskevat säännökset tulivat voimaan 12.2.2026.
- ▶ Kansallinen täydentävä lainsäädäntö HE 74/2025 vp vielä jatkovalmistelussa. Yhteisrakentamislaki (276/2016) on vielä voimassa, mutta kansallinen säädös tulee kumoamaan yhteisrakentamislain.

Keitä GIA koskee? 1/2

► Verkkojen ja infrastruktuurin ylläpitäjät

- Kaikki, jotka omistavat tai hallinnoivat fyysistä infrastruktuuria (kaapelit, kanavat, mastot, putket, rakennukset, tiet, sillat, yms.). Ei rajoitu teleyrityksiin – koskee myös sähkö-, vesi-, liikenne- ja energia-alan toimijoita.
- Velvollisuus jakaa tietoja sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta (fyysinen infrastruktuuri ja rakennustekniset työt) ja myöntää käyttöoikeuksia verkkojen rakentamisen mahdollistamiseksi sekä suostua yhteisrakentamista koskevaan pyyntöön.

► Julkisen sektorin toimijat

- Valtio, kunnat ja kuntayhtymät sekä muut julkiset tahot, joiden omistuksessa tai määräysvallassa on fyysistä infrastruktuuria.
- Velvollisuus jakaa tietoja sähköisessä muodossa keskitetyn tietopisteen kautta (fyysinen infrastruktuuri ja rakennustekniset työt) ja myöntää käyttöoikeuksia verkkojen rakentamisen mahdollistamiseksi sekä suostua yhteisrakentamista koskevaan pyyntöön.

Keitä GIA koskee? 2/2

▶ Teleyritykset, verkko-operaattorit ja infratoimijat

- ▶ Yritykset, jotka rakentavat tai tarjoavat VHCN-verkkoja (erittäin suuren kapasiteetin verkkoja) **tai niiden liitännäistoimintoja** (esim. mastot).
- ▶ Oikeus käyttää olemassa olevaa infrastruktuuria ja pyytää yhteisrakentamista.
- ▶ Oikeus neuvotella vilpittömässä mielessä maanvuokrasopimuksista VHCN-verkkojen rakentamiseksi
- ▶ Velvollisuus jakaa tietoa suunnittelemistaan rakentamistöistä ja olemassa olevasta fyysisestä infrastruktuurista
- ▶ Velvollisuus suostua yhteiskäyttöä- ja yhteisrakentamista koskevaan pyyntöön.

▶ Viranomaiset ja valvontaelimet

- ▶ Lupaviranomaiset, jotka käsittelevät verkkojen rakentamisen lupia.
- ▶ Riitojenratkaisuelimet ja toimivaltaiset viranomaiset, jotka ratkaisevat käyttöoikeuksia ja lupia koskevia kiistoja.

Viestintäverkkorakentamisen lupia voi hakea keskitetyn tietopisteen kautta

Luvat ja asennusoikeudet 1/2

- ▶ **Kaikkien VHCN-verkkojen rakentamiseen tarvittavien lupahakemusten** toimittaminen keskitetyn tietopisteen kautta
- ▶ Keskitetyn tietopisteen kautta saatavilla jatkossa myös:
 - ▶ Hakemuksen **käsittelyvaiheen** tiedot
 - ▶ Kaikki tiedot **lupaehdoista ja –menettelyistä**
- ▶ Palvelu lupahakemusten tekemiseen yhden pisteen kautta otetaan käyttöön vuoden 2027 aikana. Palvelun käyttöönotto vaiheistetaan ja ensimmäisenä palvelun kautta voi hakea mastojen ja niihin liittyvien laittilojen rakentamiseen tarvittavia lupia.

Luvat ja asennusoikeudet 2/2

- ▶ GIA:n lähtökohta on hiljainen hyväksyntä, jos lupaviranomainen ei ole tehnyt asiassa päätöstä 4 kuukaudessa
- ▶ Lupaviranomaisella oikeus kieltäytyä myöntämästä lupaa 15 työpäivän kuluessa hakemuksen jättämisestä, jos rakennussuunnitelmaa ei ole ilmoitettu keskitettyyn tietopisteeseen
- ▶ Lupaviranomaisen on selvitettävä 20 työpäivän kuluessa onko lupahakemus täydellinen
- ▶ Mahdolliset täydennykset pyydettävä toimittamaan 20 työpäivän kuluessa
- ▶ Lupa myönnettävä 4 kuukauden kuluessa täydellisen lupahakemuksen vastaanottamisesta
- ▶ Pääsääntöisestä lupien **käsittelyajasta voidaan poiketa** *poikkeuksellisen laajaa yhteensovittamista vaativassa yhteisrakentamishankkeessa.*

Viranomaisen 4 kk käsittelyaika

Hakemus lähetetään ja se saapuu viranomaisen saataville järjestelmään

- Jos hakemuksessa on toimitettu täydelliset tiedot
- Viranomainen on passiivinen
- 4 kk käsittelyaika alkaa kulua

15 työpäivää

- Viranomainen voi tarkistaa onko Verkkotietopisteeseen toimitettu vähimmäistiedot
- Jos tietoja EI ole saatavilla viranomainen VOI hylätä hakemuksen tällä perusteella

20 työpäivää

- Viranomaisella aikaa tarkastaa hakemus ja pyytää täydennystä, jos hakemus on puutteellinen
- Täydennystä voi pyytää useamman kerran, mikäli vastaus on edelleen puutteellinen.
- Käsittelyajan kulumisen jatkuu kun hakija on toimittanut täydennyksen.
- 4 kk käsittelyaika alkaa kulua sitä seuraavana päivänä kun hakemuksen tiedot on todettu täydelliseksi

Viranomaisen lisätietopyyntö

- Jos viranomainen pyytää lisätietoa sen jälkeen, kun 20 työpäivää on kulunut, pyyntö ei pysäytä ajankulumista.

Viranomaisen käsittelyajan pidennys

- Hyväksyttävät perusteet pidennyksille julkaistaan keskitetyssä tietopisteessä.
 - Pidennysten on oltava mahdollisimman lyhyitä, eivätkä ne saa ylittää neljää kuukautta, paitsi jos tämä on välttämätöntä.
- Pidennystä ei saa pyytää sellaisten puuttuvien tietojen saamiseksi, joita toimivaltainen viranomainen ei ole pyytänyt hakijalta toisen alakohdan mukaisesti.

Aikataulua muutoksille

- ▶ Pääosin GIA:n velvoitteet ovat jo voimassa.
- ▶ Keskitettyä tietopistettä koskevat muutokset astuvat voimaan 12.5.2026.
- ▶ Keskitetty lupahakupalvelu otetaan käyttöön vuoden 2027 aikana.
- ▶ Palvelu avataan ensivaiheessa mastoja koskevien lupien hakemiseen.
- ▶ Väliajaksi viranomaisille toteutetaan Verkkotietopisteeseen toiminto, jonka avulla voi tarkastaa rakentamissuunnitelmia.

Verkkotietopisteeseen muutoksia

- GIA tuo mukanaan myös Verkkotietopisteen kautta ilmoitettaviin tietoihin uusia tietokenttiä
 - Rakennussuunnitelmien, fyysisen infrastruktuurin ja passiivi-infran ilmoittamiseen tulee muutamia uusia pakollisia tietokenttiä
 - Verkkotietopiste muodostaa **rakennussuunnitelma ID:n**, jonka avulla lupaviranomainen tunnistaa oikean rakennussuunnitelman. ID näkyy palvelussa rakentamissuunnitelman ilmoittajalle ja lupaviranomainen voi pyytää sen hakijalta.
- 12.5.2026 tulee voimaan näiden tietojen ilmoittamisvelvollisuus, joka voi vaikuttaa viestintäverkkojen rakentamista koskevien lupien hakemiseen
 - Lupaviranomainen voi hylätä lupahakemuksen 15 työpäivän kuluessa, mikäli vähimmäistiedot eivät ole saatavilla Verkkotietopisteessä viimeistään 2 kk ennen lupahakemuksen jättämistä
 - Viranomaisille tulee käyttöön työkalu, jolla vähimmäistietoja voi tarkastaa

Vähimmäistiedot

- Verkkojen rakentajien on ilmoitettava sähköisessä muodossa Verkkotietopisteen kautta
 - töiden georeferoitu sijainti ja tyyppi
 - töihin liittyvät fyysisen infrastruktuurin elementit
 - töiden arvioitu aloituspäivä ja kesto
 - tapauksen mukaan arvioitu päivämäärä, jona lopullinen hanke toimitetaan toimivaltaisille viranomaisille lupien myöntämistä varten
 - yhteyspiste.

Viestintäverkkorakentamisen lupahaku - yhteyshenkilöt viranomaisissa

- Traficom on lähettänyt lupaviranomaisille tietopyynnön maaliskuussa: **Pyyntö ilmoittaa yhteyshenkilöt EU:n gigabittiasetuksen mukaisen keskitetyn tietopisteen käyttöönottoa varten**
 - Kuka tai ketkä vastaavat viestintäverkkojen lupa-asioista organisaatiossanne?
 - Pyysimme vastauksia (henkilön nimi ja s-posti) 31.3. mennessä. Toistaiseksi tavoitettu yli 130 eri lupaviranomaista.
 - Nimetyt yhteyshenkilöt tulevat myös vastaamaan/huolehtimaan lupahakupalvelun käyttöönotosta vastuualueensa mukaisesti.
 - GIA-lupahakupalvelu-postituslista (2-suuntainen viestintäkanava) perustettu, jotta palvelun käyttöönotto olisi mahdollisimman sujuvaa.
- Toinen tietopyyntö toimitettu postituslistalle huhtikuussa: **Tietopyyntö keskitetyn tietopisteen (GIA) yhteyshenkilöille**

Kiitos!

Tilaa uutiskirjeemme
Toimivaa verkkoinfraa yhteistyössä
<https://uutiskirjeet.traficom.fi/>

TRAFICOM
Liikenne- ja viestintävirasto